

**Stiftung
Donauschwäbisches
Zentralmuseum**
(Dunai Svábok
Központi Múzeuma
Alapítvány)

Üdvözlés

a 2012.06.29-én Budafokon történő **„Dunai Sváb Kultúra és Történelme”** c.
kiállítás megnyitójára

300 éve az első telepesek Ulm városból hajón indultak a Dunán lefelé, hogy Magyarországon új létet teremtsenek. Az első családok 1712-ben hajóztak le a Dunán Magyarországra az úgynevezett ulmi skatulyán. Ulm a 18. században a nagy kivándorlások kiindulópontja volt olyan régiókba, melyeket a Habsburgok és szövetségesei felszabadítottak az oszmán megszállás alól.

Az újrakezdésre csak kevés dolgot tudtak vinni magukkal. A csomagban azonban helyet kapott hazájuk kultúrája, függetlenül attól, hogy Württembergből, Bajorországból, Pfalzból vagy az Elsasszból indultak el. Az elvándorlások évszázadokon keresztül történtek. A bevándorlók, akiket Magyarországon függetlenül attól, hogy honnan származtak, mind „svábnak” neveztek, a dél-kelet-európai népek közötti cserék révén egy teljesen új kultúrát, a Dunai svábok kultúráját hozták létre. Évszázadokon át békésen éltek együtt a mai Magyarország, Románia, Szerbia és Horvátország területén élő népekkel egészen a 20. századig. A második világháború után sok Dunai Svábot kényszerítettek a dél-kelet-európai hazájuk elhagyására. A menekülés és elűzés következtében sok Dunai Sváb Baden-Württembergbe érkezett, ezt a tartományt tekintették őseik országának.

Az újabb kutatások kimutatták, hogy a 18. század során több mint 400 ezer ember vándorolt ki az akkori Magyar Királyságba. „Egy batyuval jöttek, egy batyuval menjenek is.” Ez a hírhedt mondat először 1942-ben hangzott el a magyar Országgyűlésben. Jellemző ez a mondat az akkori elterjedt magyar történelmi felfogásra, amivel a németek későbbre tervezett elűzését akarták „legitimizálni”. A dunai sváb történelmi könyvekben is sokszor hangsúlyozzák az első telepesek szegénységét. Azonban a szegény bevándorlóról alkotott kép nem felel meg a valóságnak. Alaptőkével kellett rendelkezniük annak érdekében, hogy Magyarországon megalapozhassák új életüket. Körülbelül 200 guldent kellett felmutatni, hogy legyen fedezet a hajóútra, a föld, állatok és eszközök vásárlására.

A sokszor idézett mondás: "Az elsőnek a halált, a másodiknak az ínséget, a harmadiknak a kenyeret!" legalábbis a letelepedés első éveiben tényeken alapszik. Ezért a kezdeti időben az új lét megteremtésében felmerülő rendkívüli erőfeszítések a felelősek. Ez főleg azokra a helyekre vonatkozik, ahol a letelepedés körülményeit nem szabályozták, ahol a családok élelmezése és elszállásolása nem volt biztosított. Ehhez társult sok megbetegedés, amelynek az erőfeszítésektől és a klímaváltozástól legyengült telepesek könnyen estek áldozatul.

A Dunai Svábok történelme végül sikertörténet. A 18. század telepesei mélyreható befolyást gyakoroltak Magyarország fenntartható fejlődésére. Felmérték a földeket, részben újra felosztották, új, korszerű mezőgazdasági módszereket hoztak magukkal, és – mint Budafokon is – javították a borkultúrát is. A Dunai Svábok békésen éltek együtt a Régió többi népével. Csak a felbukkanó nacionalizmus, később a hitleri Nemzeti Szocializmus és a Németországból kiinduló Második Világháború gerjesztette a népek közötti viszályt, és ez vezetett végül a németek elűzéséhez is. Ma, közel 70 évvel később tudjuk csak felfogni, mennyire fontos volt a Duna menti népek közötti kulturális csere.

Kívánom, hogy a budafoki kiállításnak, amelyen sajnos nem tudok részt venni személyesen, sok érdeklődő látogatója legyen.

Tisztelettel

Christian Glass

Az ulmi Dunai Svábok Központi Múzeumának igazgatója